

สารวัฒนธรรมกำแพงเพชร

วารสารประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน มกราคม - มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

เย็นทั่วหล้า มหาสงกรานต์

กฐนพระไตรปิฎก

เขื่อนตลิ่งชัน แดงแดง สีลาแลบไชย
กลัวยไข่ขาว ฟ้าขาวลาวกระป๋อง
เลี้ยวซ้ายมรดกโลก

โดย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

E-mail Address : kpp_culture@yahoo.com kamphaengphet@m-culture.go.th

<http://www.kpp-culture.com>

ประมวลภาพกิจกรรม

๑

๔. นายไพศาล รัตนพลภ ผวจ.กำแพงเพชร เป็นประธานเปิดโครงการอบรมผู้ประกอบการเทปและวัสดุโทรทัศน์ จ.กำแพงเพชร พร้อมทั้งบรรยายพิเศษ
๕. นายสมบัติ แก้วสุจริต หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กระทรวงวัฒนธรรม เดินทางตรวจเยี่ยม สนง.วธ.กำแพงเพชร และศูนย์ฯ ตำบลนครชุม โดยมี ผอ.สวจ.กำแพงเพชร และนักวิชาการให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น
๖. นายสุทิศ ทองสนิทกาญจน์ ผอ.เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ เป็นประธานเปิดศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชน ต.ระหาน กิ่ง อ.บึงสามัคคี โดยมีนายสุวิทย์ รัตนกร ประธานสภาวัฒนธรรมกิ่งฯ, คกก.ศูนย์ฯ และประชาชนร่วมงานกันเป็นจำนวนมาก

๔

๒

๓

๑. นายวราเทพ รัตนกร รมช.คลัง เป็นประธานเปิดศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชน ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ณ วัดสันติวนาราม ในวันที่ ๒๔ ก.พ. ๕๙
๒. คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ถ่ายภาพร่วมกับ ผอ.สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
๓. เมื่อวันที่ ๑๙ ธ.ค. ๕๙ นางอุไรวรรณ เทียนทอง รมต.กระทรวงวัฒนธรรม เดินทางมาประชุม ค.ร.ม. ณ จ.สุโขทัย โดย น.ส.อัจฉรา อ่อนจันทร์ ผอ.สนง.วธ.กำแพงเพชรเดินทางไปต้อนรับ

๕

๖

ประกาศสงกรานต์ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙

ปีจอ (ปีเสือผู้หญิง ธาตุดิน) อัฐศก จุลศักราช ๑๓๖๘ ทางจันทรคติ เป็นปกติมาสวาร ทางสุริยคติ เป็น ปกติสุรทิน

วันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันมหาสงกรานต์ ตรงกับ ณ วันศุกร์ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๕ เวลา ๐๖ นาฬิกา ๓๐ นาที ๓๑ วินาที

นางสงกรานต์ ทรงนามว่า กิมิทาเทวี ทรงพาหุรัด ทัดดอกจงบกลี อาภรณ์แก้วบุศราคัม ภักษากาฬ ถ้วยน้ำ พระหัตถ์ขวาทรงพระขรรค์ พระหัตถ์ซ้ายทรงพิณ เสด็จยืนมาเหนือหลังมโหรีหงสา (ควาย) เป็นพาหนะ

วันที่ ๑๖ เมษายน เวลา ๑๐ นาฬิกา ๒๘ นาที ๑๒ วินาที เปลี่ยนจุลศักราชใหม่ เป็น ๑๓๖๘ ปีนี้ วันพฤหัสบดี เป็นธงชัย วันอาทิตย์ เป็น อธิบดี วันพุธ เป็นอุบาทว์ วันอังคาร เป็น โลกาวินาศ

ปีนี้ วันศุกร์ เป็นอธิบดีฝน บันดาลให้ฝนตก ๖๐๐ ห่า ตกในเขาจักรวาล ๒๔๐ ห่า ตกในป่าหิมพานต์ ๑๘๐ ห่า ตกในมหาสมุทร ๑๒๐ ห่า ตกในโลกมนุษย์ ๖๐ ห่า นาคให้น้ำ ๑ ตัว

เกณฑ์ธัญญาหาร ได้เศษ ๗ ชื่อ ปาปะ ข้าวกล้าในภูมินา จะได้ผล ๑ ส่วน เสีย ๙ ส่วน
เกณฑ์ ธาธาตุดิน ตกราตเตโช (ไฟ) นาน้อย

สารบัญ

กำแพงเพชรเพิ่มเติมคำขวัญ

๒

ประเพณีวันสงกรานต์

๓

ภาพกิจกรรม

๔

กิจกรรมประจำอำเภอ

๑๑

เผื่องคุณทึ

๑๒

ตำนานถ้ำอืดไ

๑๔

เกร็ดสาระเพื่อวัฒนธรรมไทย

๑๖

- คณะที่ปรึกษา : พระเทพปริยัติ เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร (ม), นายไพศาล รัตนพลภ ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร, นายจุลพันธ์ ทับทิม นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
- อำนวยการและประสานงานโดย : นางสาวอัจฉรา อ่อนจันทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร
- บรรณาธิการ : นายสันติ อภัยราช ผู้ช่วยบรรณาธิการ : อภินันท์ มุสิกพงษ์
- กองบรรณาธิการ : นกตล ยอดศรี, ผศ.ชัชวาลย์ ธรรมสอน, ชูศักดิ์ ไทยพาณิชย์, ไพศาล เรืองเทพ, จันทน์ อภัยราช, ประณีต จันท, ประภาพรรณ อนันตวงศ์, วัลลา เชื้อทอง, สุปราณี แสงทอง, ยุพิน เรืองเทพ, ปองสุข แสงศิริ, พันธิ์ศิริ สายทองอินทร์, ศิริสุข ศิริชัย, เรืองศักดิ์ แสงทอง, สมใจ น่วมอินทร์, นิษฐา พรหมประไพ, สมัย เชื้อทอง, วันชัย กลิ่นหอม, สายใจ พงกิต และนักวิชาการวัฒนธรรมทุกคน
- ภาพ : เรืองศักดิ์ แสงทอง, อภินันท์ มุสิกพงษ์
- สถานที่ตั้งสำนักงาน : ศูนย์ราชการจังหวัดกำแพงเพชร ถนนกำแพงเพชร-สุโขทัย โทรศัพท์ ๐-๕๕๗๐-๕๐๘๔ โทรสาร : ๐-๕๕๗๐-๕๐๘๐

กำแพงเพชร เพิ่มเติมคำขวัญ

โดย... นางสาว อัจฉรา อ่อนจันทร์

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีคำกล่าวขานกันมาเป็นเวลานาน จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปว่าจังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทยเมืองหนึ่ง มีสิ่งสำคัญที่อ้างอิงได้เป็นต้นว่ามีพระเครื่องมากที่สุด และมีพระเครื่ององค์สำคัญได้แก่ **พระขุมกอ** เป็นหนึ่งในเบญจภาคี ที่นักนิยมพระทั่วไปแสวงหา นอกจากนั้นยังเป็นเมืองแห่งนักรบผู้ยิ่งใหญ่ในสงครามในอดีต จนเจ้าเมืองได้รับพระราชทานทินนามว่า **พระยารามณรงค์สงคราม** ทุกคนกับทั้งมีศาสนสถานสำคัญหลายแห่ง มีสถาปัตยกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก อาทิ **เสาศิลาแลงขนาดใหญ่** อยู่ที่วิหารวัดพระนอน พิจารณาดูแล้วเป็นการยากที่ผู้คนในอดีตที่ไม่มีเทคโนโลยีเหมือนในปัจจุบันจะกระทำได้ นับเป็นภูมิปัญญาอันยิ่งใหญ่ ของคนในอดีตกับทั้งมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญทำรายได้ให้กับจังหวัดกำแพงเพชรนับ ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี จนกล่าวขานกันทั่วไปว่ากำแพงเพชร คือ **เมืองกล้วยไข่** นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ **แหล่งผลิตน้ำมันลานกระบือ** จะมีคำขวัญของจังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้จากการประกวดคำขวัญว่า **"กรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน น้ำมันลานกระบือ"** ใช้อย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน

จังหวัดกำแพงเพชรได้จัดให้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๘ ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการ

และผู้ทรงคุณวุฒิของจังหวัด เพื่อหารือกันในเรื่องสำคัญ ๆ ได้แก่การประกาศให้ ปี ๒๕๔๙ เป็นปีแห่งการท่องเที่ยว และเรื่อง **การปรับปรุงคำขวัญของจังหวัด** เพื่อเชิญชวนให้บุคคลทั่วไปมาท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชรมากขึ้น และได้นำเอาเรื่อง **UNESCO** ที่ได้ประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์จังหวัดกำแพงเพชรเป็น **มรดกโลก** เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๔ มาเป็นองค์ประกอบในการทำประชาสัมพันธ์ และปรับเปลี่ยนคำขวัญเพิ่มเติม จากการหารือในที่ประชุม จึงมีมติเห็นชอบได้ดำเนินการได้ตามประสงค์

จังหวัดกำแพงเพชรได้จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็นกันอย่างอิสระ โดยผ่านทางวิทยุกระจายเสียง และวิทยุชุมชนทุกแห่งในจังหวัด และบุคคลสำคัญ ๆ กับทั้งได้หารือขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทุกภาคส่วนได้มีมติเห็นชอบในการเพิ่มเติมคำว่า **"เลื่องลือมรดกโลก"** ต่อเติมท้ายคำขวัญเดิมอันเป็นที่มาของคำขวัญใหม่ของจังหวัดกำแพงเพชร คือ

"กรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน น้ำมันลานกระบือ เลื่องลือมรดกโลก"

ทั้งนี้ตั้งแต่ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป....

ประเพณีวันสงกรานต์

ประเพณีเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น มา และมีการสืบทอดกันมาช้านานแล้ว จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่จะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม เพราะสังคมมนุษย์จะอยู่โดยปราศจากประเพณีและวัฒนธรรมไม่ได้ สงกรานต์ก็เป็นประเพณีเก่าแก่ของไทยเราที่ได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา จากรุ่นหนึ่งมาสู่อีกหนึ่งรุ่นหนึ่ง มีการพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นอารยธรรมที่โลกรู้จักกันทั่วไป เป็นหนึ่งในความภาคภูมิใจของคนไทยทั่วประเทศ

ไม่ใช่เรื่องแปลกที่ในทุกวันนี้เมื่อถึงช่วงวันสงกรานต์ จะเห็นชาวต่างชาติเข้ามาร่วมพิธีด้วยความมุ่งมั่น ครึกครื้น และสนุกสนาน ภาพการสาดน้ำ การรดน้ำให้ศีลให้พรมีอยู่ทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปิดประเทศเล่นน้ำดำหัวกันอย่างสนุกสนานเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะประเพณีวันสงกรานต์ในปัจจุบันได้ผ่านการพัฒนาจากชนหลายกลุ่มในประเทศไทยกลายเป็นอารยธรรมที่หลาย ๆ ประเทศได้ยึดเอาไปปฏิบัติ เป็นช่วงที่มีการเฉลิมฉลองไม่แพ้วันสำคัญ วันอื่น ๆ ของโลก

วันสงกรานต์ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยตั้งแต่สมัยโบราณ เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในเขตร้อน ซึ่งถือว่าช่วงเวลาเริ่มต้นฤดูร้อนนั้นเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุด ด้วยว่างเว้นจากการทำนาหรือการเกษตรอื่น ๆ อีกทั้งยังเลยช่วงฤดูหนาวที่มีอากาศที่หนาวเย็นก็ผ่านพ้นไปแล้ว คำว่า "สงกรานต์" มาจากภาษาสันสกฤตว่า ส-กรานต แปลว่า ก้าวขึ้น ย่างขึ้น หรือก้าวขึ้น การย้ายที่ เคลื่อนที่ คือพระอาทิตย์ย่างขึ้น สู่ราศีใหม่ หมายถึงวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งตกอยู่ในวันที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ เมษายนของทุกปี

วันสงกรานต์จะตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่า วันมหาสงกรานต์ หมายถึง ก้าวหรือย่างขึ้นครั้งใหญ่ คำว่า "ก้าวขึ้น" "ย่างขึ้น" นั้นหมายถึง การที่ดวงอาทิตย์ ขึ้นสู่ราศีใหม่ อันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกเดือนที่เรียกว่าสงกรานต์เดือน แต่เมื่อครบ ๑๒ เดือนแล้วย่างขึ้นราศีเมษอีก จัดเป็นสงกรานต์ปี ถือว่าเป็น วันขึ้นปีใหม่ทางสุริยคติ ในทางโหราศาสตร์ มหาสงกรานต์ แปลว่า ก้าวขึ้นหรือย่างขึ้นครั้งใหญ่ หมายถึงสงกรานต์ปี คือปีใหม่อย่างเดียว กล่าวคือสงกรานต์หมายถึง ได้ทั้งสงกรานต์เดือนและสงกรานต์ปี แต่มหาสงกรานต์ หมายถึง สงกรานต์ปีอย่างเดียว

วันที่ ๑๔ เป็นวันเนา หมายถึง "วันอยู่" คำว่า "เนา" แปลว่า "อยู่" หมายความว่า เป็นวันถัดจากวันมหาสงกรานต์มา ๑ วัน วันมหาสงกรานต์เป็นวันที่ดวงอาทิตย์ย่างสู่ราศีตั้งต้นปีใหม่ วันเนาเป็นวันที่ดวงอาทิตย์เข้าที่เข้าทาง ในวันราศีตั้งต้นใหม่เรียบร้อยแล้ว คืออยู่ประจำที่แล้ว

วันที่ ๑๕ เป็นวันเถลิงศก หมายถึง "วันขึ้นศก" เป็นวันเปลี่ยนจุลศักราชใหม่ การที่เปลี่ยนวันขึ้นศกใหม่มาเป็นวันที่ ๓ ถัดจากวันมหาสงกรานต์ ก็เพื่อให้หมดปัญหาว่า การย่างขึ้นสู่จุดเดิม สำหรับต้นปีนั้นเรียบร้อยดี ไม่มีปัญหาเพราะอาจมีปัญหาดิตพันเกี่ยวกับชั่วโมง นาที วินาที ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ที่จะเปลี่ยนศก ถ้าเลื่อนวันเถลิงศก หรือวันขึ้นจุลศักราชใหม่มาเป็น วันที่ ๓ ก็หมายความว่า อย่างน้อยดวงอาทิตย์ได้ก้าวเข้าสู่ราศีใหม่ ไม่น้อยกว่า ๑ องศาแล้วอาจจะย่างเข้าองศาที่ ๒ หรือที่ ๓ ก็ได้

วันสงกรานต์เป็นวันเปลี่ยนจุลศักราชใหม่ ซึ่งกษัตริย์สิงหนาทแห่งพม่า ทรงตั้งขึ้น เมื่อปีกุนวันอาทิตย์ พ.ศ. ๑๑๘๑

โดยกำหนดเอาดวงอาทิตย์เข้าสู่ราศีเมษได้ ๑ องศา ประกอบกับไทยเราเคยนิยมใช้จุลศักราช สงกรานต์จึงเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยอีกด้วย ในปีแรกที่กำหนดเพี้ยนเป็นวันที่ ๑๓ เมษายน ซึ่งอันที่จริงไม่ใช่วันที่ ๑๓ เมษายนทุกปี แต่เมื่อเป็นประเพณี ก็จำเป็นต้องเอารวันนั้นทุกปี เพื่อมิให้การประกอบพิธี ซึ่งมีได้รู้โดยละเอียด ต้องเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา วันที่ ๑๓ จึงเป็นวันสงกรานต์ของทุกปี

ปกติวันสงกรานต์จะมี ๓ วัน คือ เริ่มวันที่ ๑๓ เมษายน ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน วันแรกคือวันที่ ๑๓ เป็นวันมหาสงกรานต์ วันที่พระอาทิตย์ต้องขึ้นสู่ราศีเมษ วันที่ ๑๔ เป็นวันเนา (พระอาทิตย์คงอยู่ที่ ๐ องศา) วันที่ ๑๕ เป็นวันเถลิงศกใหม่ และเริ่มจุลศักราชในวันนี้ เมื่อก่อนจริงๆ มีถึง ๔ วัน คือวันที่ ๑๓ - ๑๖ เป็นวันเนาเสีย ๒ วัน (วันเนาเป็นวันอยู่เฉยๆ) เป็นวันว่าง พักการงานนอกบ้านชั่วคราวจะเห็นได้ว่า วันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓ ทางราชการจึงได้เปลี่ยนใหม่ โดยกำหนดเอาวันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ เพื่อให้เข้ากับ หลักสากลที่นานาประเทศนิยมปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่ ประชาชนก็ยังยึดถือว่า วันสงกรานต์มีความสำคัญ

ตำนานของสงกรานต์นี้มีปรากฏในศิลาจารึกที่วัดพระเชตุพน โดยย่อว่า มีบุตรของเศรษฐีคนหนึ่งชื่อ ธรรมบาลกุมาร เป็นผู้รู้ภาษานกแล้ว เรียนไตรเพทจบ เมื่ออายุได้เจ็ดขวบ ได้เป็นอาจารย์บอกมงคลต่างๆ แก่มนุษย์ทั้งปวง ซึ่งในขณะนั้น โลกทั้งหลายนับถือท้าวมหาพรหมและกบิลพรหมองค์หนึ่งว่า เป็นผู้แสดงมงคลแก่มนุษย์ทั้งปวง เมื่อกบิลพรหมทราบ จึงลงมาถามปัญหาธรรมบาลกุมาร ๓ ข้อ โดยสัญญาไว้ว่า ถ้าแก้ปัญหาก็จะตัด

ศีรษะของตนบูชา แต่ถ้าแก้ปัญหาก็จะตัดศีรษะธรรมบาลกุมารแทน ปัญหานั้นมีอยู่ว่า

ข้อ ๑. เข้าราศีอยู่แห่งใด

ข้อ ๒. เทียงราศีอยู่แห่งใด

ข้อ ๓. คำราศีอยู่แห่งใด

ธรรมบาลกุมารขอผลัด ๗ วัน ครั้นล่วงไปได้ ๖ วัน ธรรมบาลกุมารก็ยังคิดไม่ได้ จึงลงจากปราสาทไปนอนอยู่ใต้ต้นตาลสองต้น มีนกอินทรี ๒ ตัวพัวเมียทำรังอาศัยอยู่บนต้นตาลนั้น ครึ่งเวลาคำนางนกอินทรีจึงถามสามีว่า พรุ่งนี้จะได้อาหารแห่งใด สามีบอกว่า จะได้กินศพธรรมบาลกุมาร ซึ่งทำวกบิลพรหมจะฆ่าเสีย เพราะทายปัญหาไม่ออก นางนกถามว่า ปัญหาที่ว่าอย่างไร สามีจึงบอกว่า ปัญหาว่าเข้าราศีอยู่แห่งใด เทียงราศีอยู่แห่งใด คำราศีอยู่แห่งใด นางนกถามว่า จะแก้อย่างไร สามีบอกว่า เข้าราศีอยู่หน้า มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างหน้า เวลาเทียงราศีอยู่อก มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาเครื่องหอมประพรมที่อก เวลาคำราศีอยู่เท้า มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างเท้า

ครั้งรุ่งขึ้นท้าวกบิลพรหมมาถาม ปัญหาธรรมบาลกุมาร ก็แก้ตามที่ได้ยินมา ท้าวกบิลพรหมจึงตรัสเรียกเทพิดาทั้ง ๗ อันเป็นบริจาริกาพระอินทร์มาพร้อมกัน แล้วบอกว่า เราจะตัดศีรษะบูชาธรรมบาลกุมาร ศีรษะของเราถ้าจะตั้งไว้บนแผ่นดินไฟก็จะไหม้ทั่วโลก ถ้าจะทิ้งขึ้นบนอากาศ ฝนก็จะแล้ง ถ้าจะทิ้งไว้ในมหาสมุทรน้ำก็จะแห้ง จึงให้ธิดาทั้งเจ็ดนั้นเอापานมารับศีรษะ แล้วก็ตัดศีรษะส่งให้ธิดาผู้ใหญ่ นางจึงเอापานมารับพระเศียรบิดาไว้แล้ว แห่ทำประทักษิณ รอบเขาพระสุเมรุ ๖๐ นาที

แล้วก็เชิญประดิษฐานไว้ในมณฑปถ้ำคันธุลีเขาไกรลาศ บูชาด้วยเครื่องทิพย์ต่างๆ พระเวสสุกรรมก็ณมิตแล้วด้วย แก้วเจ็ดประการชื่อ ภควดีให้เป็นที่พักพิงเทวดา เทวดาทิ้งปวงกัณหาเอาเถาณมุสาต ลงมาล้างในสระโนดาตเจ็ดครั้งแล้วแจกกันตั้งเวรทุกๆ พระองค์ครั้งถึงครบกำหนด ๓๖๕ วัน โลกสมมติว่าปีหนึ่งเป็นสงกรานต์นางเทพธิดาเจ็ดองค์ จึงพลัดเวรกันมาเชิญพระเศียรท้าวกบิลพรหม ออกแห่ประทักษิณเขาพระสุเมรุทุกปี แล้วกลับไปเทวโลก ซึ่งลูกสาวทั้งเจ็ดของท้าวกบิลพรหมนั้น เราสมมติเรียกว่า นางสงกรานต์ มีชื่อต่างๆ ดังนี้ ทูษะ, ไคราค, รากษส, มัณฑา, กิริณี, กิมิทา และ มโหทร

สำหรับจังหวัดกำแพงเพชร งานประเพณีสงกรานต์จะตรงกับวันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี ประชาชนจะมีการทำบุญ ตักบาตร และสนุกสนานกันทั่วไป นับว่าเป็นงานนักขัตฤกษ์ ที่เชิดหน้าชูตาชาวกำแพงเพชรมางานหนึ่ง กิจกรรมและพิธีกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติกันมามีดังต่อไปนี้

๑. การก่อพระเจดีย์ทราย กระทำในวันที่ ๑๒ เมษายน โดยประชาชนจะนัดรวมกันที่ใดที่หนึ่ง เพื่อก่อพระเจดีย์ทรายหรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า การขนทรายเข้าวัด ครั้นรุ่งขึ้นวันที่ ๑๓ เมษายน จะมีการทำบุญตักบาตรถือเป็นการฉลองพระเจดีย์ทราย

๒. การรดน้ำดำหัว ในระหว่างวันสงกรานต์ ผู้ใหญ่หนุ่มสาว และเด็ก ๆ จะมีการรดน้ำดำหัวกันตามถนนหนทางทั่วไป และไปรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ซึ่งได้แก่ บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่และผู้ที่มีพระคุณที่บ้านเพื่อขอพรให้เป็นศิริมงคลและขอขมาสิ่งที่อาจจะล่วงเกินในบางครั้ง มีการสรงน้ำพระพุทธรูปตามวัดต่าง ๆ และนำพระพุทธรูปประจำบ้านออกมาสรงน้ำด้วย

๓. การสรงน้ำและแห่ผ้าไปห่มพระบรมธาตุนครชุม กระทำกันในวันที่ ๑๔ เมษายน ประชาชนจะนัดมารวมกัน (ปัจจุบันจะเป็นเทศบาลมาจัดเป็นกิจกรรมร่วมกับประชาชน)

แล้วนิมนต์พระสงฆ์มานั่งเป็นแถวแล้วใช้น้ำอบน้ำหอมผสมน้ำอาบพระสงฆ์ เสร็จแล้วก็ตั้งขบวนแห่ผ้าไปห่มองค์พระบรมธาตุที่วัดพระบรมธาตุนครชุม ซึ่งเป็นขบวนแห่ที่น่าดูและสนุกสนาน ชาวบ้านจะแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองของชาวกำแพงเพชร นอกจากนี้ก็ยังมีการประกวดนางสงกรานต์ในขบวนแห่ด้วย

๔. การตั้งเวรเจ้าพ่อหลักเมือง จะกระทำกันในวันที่ ๑๕ เมษายน เรียกกันว่าวันพญา ประชาชนจำนวนมากจะมาชุมนุมพร้อมกันที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง มักเรียกประชาชนที่มาว่ากันว่า " ลูกช้าง " ทุกคนที่ไปชุมนุมกันจะบนบานศาลกล่าวขอพรต่างๆ และพวกที่ยังไม่ได้แก้บนต้องแก้บนให้เสร็จสิ้นในวันนี้ เมื่อแก้บนแล้วทำพิธีสรงน้ำเจ้าพ่อหลักเมือง และในวันนี้จะนิมนต์พระสงฆ์มาถวายภัตตาหารเพลด้วย

๕. เมื่อเสร็จจากการตั้งเวรเจ้าพ่อหลักเมืองแล้ว ในตอนเย็นจะมีขบวนแห่ ไปรวมกันที่หาดทรายริมน้ำปิง และร่วมกันก่อพระทรายน้ำไหล โดยช่วยกันพูนทรายขึ้นเป็นรูปเจดีย์และมีทางน้ำไหลรอบๆ เมื่อก่อพระเจดีย์เรียบร้อยแล้วจะมีการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ อาทิเช่น รำแม่ศรี ช้างชัย ระบำคล้องช้าง การร่ายพื้นบ้าน เป็นต้น เมื่อได้เวลาอันสมควรจะนิมนต์พระสงฆ์ไปเจริญพุทธมนต์ จึงเป็นอันเสร็จพิธี

๖. การเล่นสาดน้ำ ประเพณีนี้ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของวันสงกรานต์เลยทีเดียว ด้วยงานฉลองวันสงกรานต์นั้นเป็นช่วงฤดูร้อน ประเพณีจะทำไปพร้อมๆ กับกิจกรรมอื่น ๆ การเล่นสาดน้ำนั้นนิยมกันในหมู่ของหนุ่มสาว น้ำที่ใช้สาดกันนั้นจะใส่น้ำอบน้ำหอม แต่ปัจจุบันประเพณีอันดีงามนี้ได้เริ่มจางหายไปตามกาลเวลาและยุคสมัย ในปัจจุบันมีการสาดน้ำกันอย่างรุนแรง รวมถึงได้มีการนำอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการเล่นสาดน้ำมากขึ้น

๗. การปล่อยนกปล่อยปลา ชาวกำแพงเพชรมีความเชื่อว่าการปล่อยนกปล่อยปลา ถือว่าเป็นการล้างบาปบางส่วนที่ตนเป็นผู้ก่อ อีกทั้งทำให้เคราะห์ร้ายที่จะเกิดขึ้นหมดไป บ้างก็ว่า

เป็นการต่ออายุอีกด้วย ในปัจจุบันประเพณีนี้ลดน้อยลงไป เพราะมีบางคนเห็นว่าเป็นการทำให้นักและปลาโดนจับขึ้นมามากขึ้น เพื่อมาขายให้คนทำบุญจึงเป็นการสร้างบาปเสียมากกว่า

๘. การทำบุญอุทิศ เป็นเรื่องที่นิยมทำแบบนิมนต์พระชักบังสุกุลอุทิศของญาติที่ล่วงลับไปแล้วได้อุทิศส่วนกุศลให้ โดยนิมนต์พระไปยังสถานที่เก็บหรือบรรจุอัฐิ หรือถ้าไม่มีอัฐิจะเขียนชื่อผู้ที่ล่วงลับไปแล้วก็ได้ เมื่อบังสุกุลแล้วก็เผากระดาษแผ่นนั้นเสีย เหมือนเผาศพการทำบุญอุทิศจะทำในวันไหนก็ได้สุดแต่จะนัดหมายกัน การรื้อเรียง จัดขึ้นเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในหมู่คณะ เป็นการอนุรักษ์ประเพณีต่างๆ ในท้องถิ่นไว้ด้วย

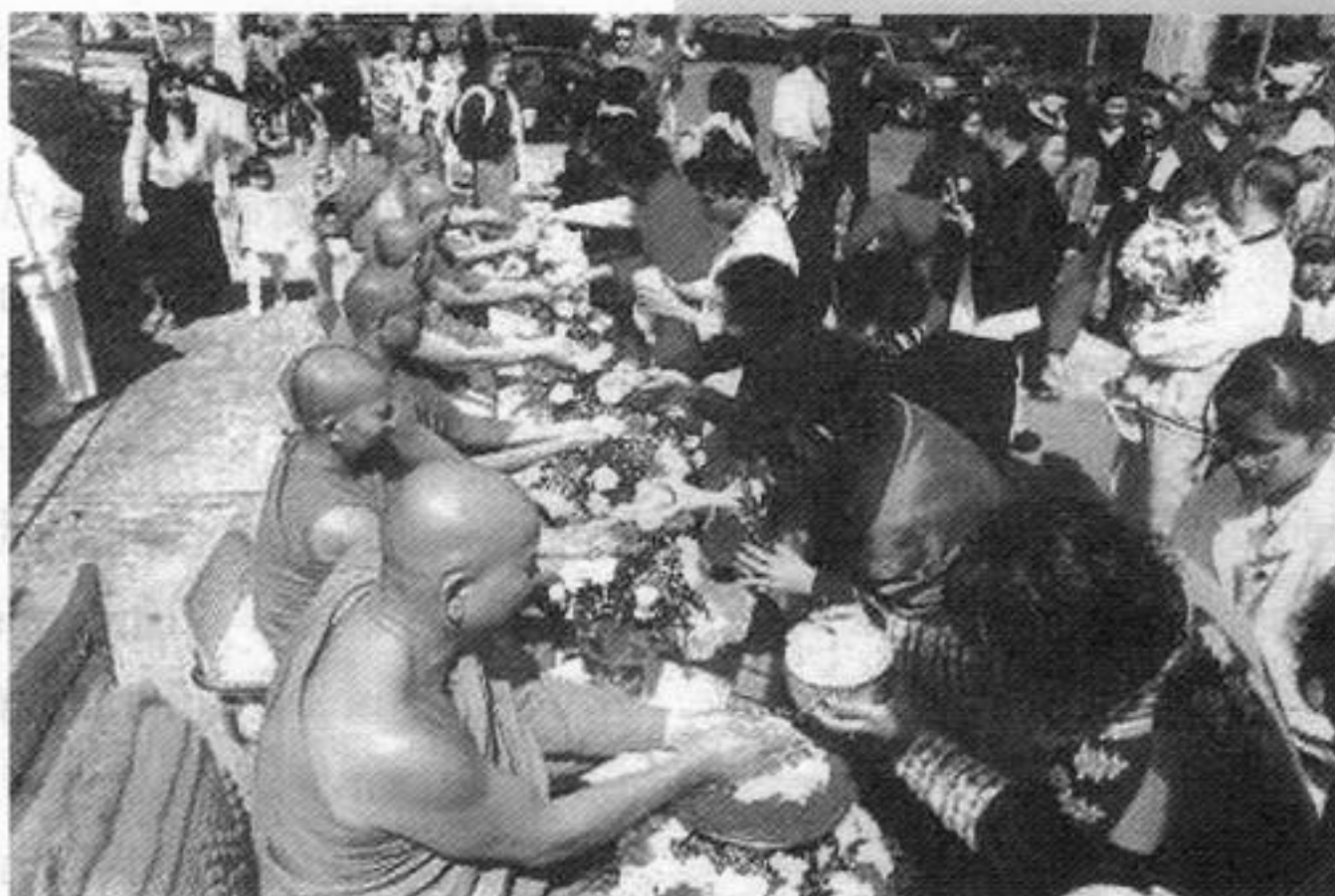
นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น การกวนขนมแจกจ่ายกันในหมู่บ้านหรือขายในท้องตลาด การแห่นางแมว บางแห่งอาจมีการแห่นางแมวเพื่อขอฝนด้วย ซึ่งเป็นเรื่องสนุกสนานรื่นเริงเหมือนกัน แต่ก็หวังผลในทางเกษตรกรรมด้วย กล่าวคือถ้าเกิดฝนแล้งก็แห่นางแมวกันในช่วงวันทำบุญสงกรานต์ เช่นเดียวกัน

ประเพณีวันสงกรานต์ จัดเป็นเทศกาลที่สำคัญสำหรับชาวไทยทุกคน คนไทยถือว่าวันตรุษคือวันสิ้นปี วันสงกรานต์คือวันขึ้นปีใหม่ ดังนั้นจึงเห็นกันทั่วๆ ไปที่ทางหน่วยราชการจะมาร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับประชาชน แต่สะท้อนถึงไม่ว่าในระดับจังหวัดหรืออำเภอจะมีการเตรียมงานกันเป็นการใหญ่หลายแห่งมีการจัดมหรสพเฉลิมฉลองและเพิ่มเติมกิจกรรมใหม่ๆ หรือแปลกๆ ขึ้นมาอีกมาก ทำให้ระยะเวลาในการจัดงานไม่เท่ากัน กำหนดการต่าง ๆ หรือวันเวลาจึงเริ่มจะไม่ตรงกันก็มี แต่อย่างไรก็ตามคนไทยเรายังถือเป็นวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่จึงมีการตระเตรียมกันเป็นพิเศษเสมอเพื่อเป็นศิริมงคลต่อตนเองและพร้อมที่จะสนุกสนานตามเทศกาล

ประเพณีวันสงกรานต์ จัดเป็นอารยธรรมที่น่าภาคภูมิใจของชาวไทย เป็นวิถีชีวิตของคนไทยที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม มนุษย์กับธรรมชาติ และเป็นประเพณีที่มีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิด วิธีการ โครงสร้างทางสังคม สถาบัน ตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่าง ที่มนุษย์สร้างขึ้น ในฐานะคนไทยเราจึงควรสืบทอดรักษาหวงแหนประเพณีอันดีงามนี้ไว้เป็นมรดกให้กับลูกหลานต่อไปตราบนานเท่านาน

นายวันชัย กลิ่นหอม

รองประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอพรานกระต่าย

กิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา

โครงการแข่งขันสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ ระดับจังหวัดกำแพงเพชร ปี ๒๕๔๙
๑๖ - ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ณ วัดคูยาง อ. เมือง จ. กำแพงเพชร

◀ พระเทพปริยัติ เจ้าคณะจังหวัด
กำแพงเพชร กล่าว สัมมนาพิเศษ
แก่นักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

น.ส. สุรางค์ ชูเกียรติกุล นวศ. ๗ ว
กล่าววัตถุประสงค์ของการจัดโครงการฯ
ก่อนที่จะเข้าสู่การแข่งขัน ▶

◀ นักเรียน ขณะกำลังแข่งขัน
สวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ

การจัดการแข่งขันทุกปี ได้รับความ
อนุเคราะห์จากพระเทพปริยัติ เจ้าคณะ
จังหวัดกำแพงเพชร ในการใช้สถานที่
(พระอุโบสถ) วัดคูยาง และได้รับความ
สนใจจากนักเรียนเข้าแข่งขันจำนวนมาก ▶

โครงการอุปสมบท เณรนิมิตพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ณ วัดสังคาราม ตำบลสลกบาตร อำเภอขาณุวรลักษบุรี ในวันที่ ๘-๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

โครงการอุปสมบท เณรนิมิตพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ณ วัดสังคาราม ตำบลสลกบาตร อำเภอขาณุวรลักษบุรี ในวันที่ ๘-๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

◀ พระเทพปริยัติ เจ้าคณะจังหวัด
กำแพงเพชร พระอุปัชฌาย์ ทำการ
อุปสมบท

นายไพศาล กุศลโมทย์ นายก
เทศมนตรีตำบลสลกบาตร อ่านคำถวาย
พระพร ▶

◀ นายไพศาล กุศลโมทย์ นายก
เทศมนตรีตำบลสลกบาตร เปิดกรวย
ถวายเครื่องราชสักการะ

พระสงฆ์ จำนวน ๖๓ รูป ร่วม
ทำบุญตักบาตรถวายเป็นพระราชกุศล
ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ▶

แสดงผลงานกิจกรรมสัปดาห์ใหม่

น.ส. อัจฉรา อ่อนจันทร์ ผอ. สวจ. กำแพงเพชร พร้อมด้วยนักวิชาการวัฒนธรรม กราบขอพรวันปีใหม่พระเทพปริยัติ เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร ฝ่ายมหานิกาย, พระราชสารโมลี เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร ฝ่ายธรรมยุติ และพระศรีวิธานธรณ์ เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุพระอารามหลวง

น.ส. อัจฉรา อ่อนจันทร์ ผอ. สวจ. กำแพงเพชร พร้อมด้วยนักวิชาการวัฒนธรรม มอบของขวัญปีใหม่-รับพร และรับของที่ระลึก จากนายไพศาล รัตนพลลภ ผวจ. กพ. นายถาวร เด็ดพันธุ์ รอง ผวจ. กพ. น.ส. จารุรัตน์ ศิลพงษ์ รอง ผวจ. กพ. นายสันติ อภัยราช ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้ นักวิชาการวัฒนธรรม ยังมอบของขวัญปีใหม่ให้แก่ ผอ. สนง. วธ. กำแพงเพชร อีกด้วย

กิจกรรมสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

น.ส.อัญญา อ่อนจันทร์ ผอ.สวจ. กำแพงเพชร
ชมการสาธิตปลูกพืช บนท่อ พี วี ซี ในการประชุม
จังหวัดเคลื่อนที่ อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร

ผอ.สวจ.กำแพงเพชร และนางอ.กพ. ร่วม
เวียนเทียน ในวันมาฆบูชา ณ วัดพระบรมธาตุ
พระอารามหลวง ด.นครชุม

นักวิชาการวัฒนธรรมร่วมประชุมกับ
คณะกรรมการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่
จ. กำแพงเพชร ณ ห้องประชุม สทง. วัฒนธรรม

นายไพศาล รัตนพิลลภ ผวจ.
กพ.กล่าวเปิดงานวันเพ็ญเดือน ๓ ณ
วัดพระบรมธาตุพระอารามหลวง โดย
มี ผอ.สวจ.กพ. ร่วมงาน

ผอ. สวจ.กพ.จับฉลากชิงรางวัลของขวัญปีใหม่
ณ สถานอนุรักษ์วัฒนธรรม ริมปิง

สวจ.กพ. จัดประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน พ.ร.บ.
เช่าและวัสดุโทรทัศน์โดยมีท่านจากรัฐัน ศีลพงษ์ รองผวจ. กพ.เป็น
ประธาน

น.ส.อัญญา อ่อนจันทร์
ผอ.สวจ.กพ. พร้อมด้วย
นักวิชาการวัฒนธรรม ร่วม
ฉลองวันปีใหม่ ณ วัดพระ
บรมธาตุ มีประชาชนร่วมงาน
เป็นจำนวนมาก

นักวิชาการวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร ลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานช่าง
ฝีมือพื้นบ้าน โดยมีนายกิตติศักดิ์ ต้นสุรัตน์ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานประชา
สัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานีการถ่ายภาพเคลื่อนไหว

กิจกรรมเปิดศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยสายใย ชุมชน ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง ณ วัดสันติอนาราม ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายวราเทพ รัตนากร รมช.คลัง กล่าวเปิดงาน

นายมานพ ปัทมาลัย นายกเทศมนตรีตำบล
ท่ามะเขือ กล่าวรายงานการจัดโครงการ

ประธานในพิธี กดปุ่มเปิดผ้าแพรคลุมป้ายศูนย์ฯ

นายวราเทพ รัตนากร รมช.คลัง ลงนามในสมุดเยี่ยม

นายวราเทพ รัตนากร รมช.คลัง เดินชมภายในศูนย์ฯ
โดยมีพระครูสันติวิจิตรธรรม ประธานศูนย์ฯ ให้การต้อนรับ

กิจกรรมเปิดศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยสายใย ชุมชน ตำบลระหาน กิ่งอำเภอบึงสามัคคี ณ โรงเรียนระหานวิทยา วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙

นายสุทิศ ทองสนธิทาญจน์ ผอ.เขตพื้นที่
การศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ กล่าวเปิดงานกำนันเกรียงศักดิ์ แสงเจริญ ประธานศูนย์ฯ และ
คกก.บริหารศูนย์ฯ รายงานการจัดโครงการผอ.เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ถ่ายภาพ
ร่วมกับนายสุทิศ รัตนากร ประธานสภาวัฒนธรรมกิ่งอำเภอ
บึงสามัคคี, คกก.บริหารศูนย์ฯ และแขกผู้มีเกียรติ

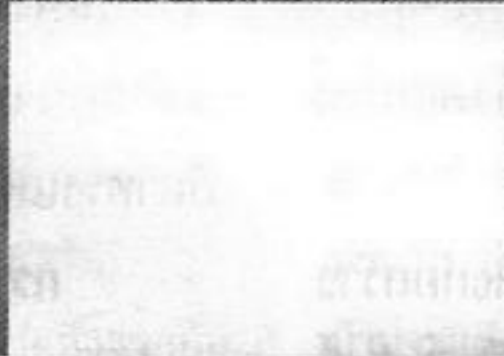
ประธานในพิธี เปิดผ้าแพรคลุมป้ายศูนย์ฯ

ประธานในพิธี และประชาชนเข้าชมศูนย์ฯ โดยมีอาจารย์
สุรัตน์ อิ่มเที่ยง ผู้ดูแลศูนย์ฯ ให้การต้อนรับ

กิจกรรมประจำอำเภอ

สภาวัฒนธรรมอำเภอทรายทองวัฒนา จัดโครงการส่งเสริมศีลธรรมและวัฒนธรรม การแข่งขันตอบปัญหาธรรมะและสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ ครั้งที่ ๕ ณ วัดถาวรวัฒนาใต้

อำเภอพรานกระต่าย สนง.วัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร ร่วมกับสภาวัฒนธรรมอำเภอพรานกระต่าย ดำเนินการจัดตั้งสภาวัฒนธรรม จำนวน ๖ ตำบล โดยได้รับสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ

อำเภอสามกระบือ ว่าที่ ร.ต. ธาริน อยู่ครอบ นายกเทศมนตรีตำบลสามกระบือ ได้มอบเงินอุดหนุนให้สภาวัฒนธรรมอำเภอสามกระบือ เพื่อดำเนินการโครงการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชน ต.สามกระบือ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยมี กำนันเรียน จูด้วง ประธานศูนย์ฯ และ คกก.บริหารศูนย์ฯ เป็นผู้รับมอบ

เมืองคนดี

ปราสาทเก่าเจ็ดร้อยปี   คนดีเมืองโบราณ
เล่าขานพระพุทธรูป   กราบวันทาหลวงพ่อดโต

ตำบลคนดีหรือตำบลบ้านโคกหรือเมืองคนดีเมืองที่ยิ่งใหญ่ในอดีตมีคำขวัญประจำตำบลที่นำเสนอเอกลักษณ์ของตำบลอย่างชัดเจนคือ

ปราสาทเก่าเจ็ดร้อยปี ซึ่งหมายถึง สิ่งก่อสร้างคล้ายพระเจดีย์ทรงปราสาท ภายในวัดปราสาทเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองคนดี ปราสาทที่ไม่มีใครกล้าแตะต้อง วันดีคืนดีมีพระพุทธรูปทองคำออกมาจากปราสาท ซึ่งแสดงปาฏิหาริย์ให้ชาวบ้านพบเห็นเนืองๆ เป็นที่สักการะของชาวกำแพงเพชรและชาวจังหวัดใกล้เคียง

คนดีเมืองโบราณ ซึ่งหมายถึง เมืองคนดีเป็นเมืองยุคแรกๆ ของกำแพงเพชร ตามตำนานเมืองเหนือกล่าวไว้ว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ แห่งกรุงสุโขทัยเสด็จไปจากบ้านโคก หรือเมืองคนดีแสดงว่าเมืองคนดีนี้เก่าแก่กว่าสุโขทัยเจริญรุ่งเรืองมาก่อนกรุงสุโขทัยนับร้อยปีทำให้ชาวบ้านโคกภูมิใจในบรรพบุรุษจึงนำมาเป็นคำขวัญประจำเมือง

เล่าขานพระพุทธรูป ที่เมืองคนดีมีพระพุทธรูปปางประทานพรขนาดใหญ่สูงถึง ๑.๕๐ เมตร มีพุทธลักษณะที่งดงามมาก เชื่อกันว่าสวยงามที่สุดในประเทศไทยเป็นพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย ประดิษฐานที่วัดปราสาทมาช้านาน แม้จะถูกโจรกรรมไป ด้วยอภินิหารของพระพุทธรูปเสด็จกลับมาประดิษฐานที่วัดปราสาทดังเดิม

กราบวันทาหลวงพ่อดโต หลวงพ่อดโตเป็นพระพุทธรูปสำคัญในวิหารวัดปราสาททรงความศักดิ์สิทธิ์และศรัทธา ยิ่งแก่ประชาชนเป็นที่พึ่งทางจิตใจ เมื่อสังเกตดูให้ดีพระพุทธรูปหลวงพ่อดโตได้มีปูนฉาบไว้ภายนอก องค์จริงน่าจะเป็นทองสัมฤทธิ์ ที่มีพุทธลักษณะงดงามมากประชาชนพากันมากกราบไหว้มิได้ขาด

เมืองคนดีจึงมีคำขวัญที่อธิบายเรื่องราวของบ้านเมืองไว้อย่างชัดเจนยิ่งนัก เมืองคนดีที่มีประวัติความเป็นมาที่พิสดารยิ่ง เกินพรรณนา

เมืองคนดี เป็นชุมชนโบราณที่ไม่มีคูน้ำและคันดินล้อมรอบ ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของลำน้ำปิง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎราชกุมาร เสด็จมาเมืองกำแพงเพชรครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๔๕๐ ทรงกล่าวถึงชุมชนบ้านโคกว่า

คงเป็นเมืองมาแต่โบราณ แต่หาคูหรือเชิงเนิน และกำแพงไม่ได้ วัดเก่าที่อยู่ในบริเวณนี้คือวัดกาทิ้ง มีสิ่งก่อสร้างสำคัญอุโบสถก่อด้วยอิฐแผ่นใหญ่ ถัดจากอุโบสถไปทางทิศตะวันออกเป็นวิหารที่มีขนาดใหญ่กว่า ก่อด้วยอิฐแผ่นใหญ่เช่นเดียวกัน พระประธานภายในวิหารมีพระพุทธรูปเป็นพระพุทธรูปหมวดเมืองกำแพงเพชร ตามโคกเนินพบเศษภาชนะดินเผาแบบธรรมดา และแบบเผาไม่แกร่งไม่เคลือบ และเครื่องเคลือบแบบสุโขทัย ชุมชนโบราณบ้านโคกนี้เชื่อกันว่าน่าจะเป็นเมืองคนตีตามที่กล่าวไว้ในจารึกหลักที่ ๑ ว่าเมืองห้วนอน รอดคนตี พระบาง นอกจากนี้ยังมีตำนานเกี่ยวกับบรรพบุรุษของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์อีกด้วย

ตามตำนานเมืองเหนือกล่าวว่า ที่บ้านโคกมีชายรูปงาม รูปร่างใหญ่โต แข็งแรง ได้เป็นที่พอใจของนางเทพธิดา จึงได้ร่วมสังวาสด้วย จึงเกิดบุตรชายที่สง่างาม มีบุญยิ่ง ชื่อโรจราช ได้ไปเป็นกษัตริย์องค์แรกของเมืองสุโขทัย พ่อขุนศรีอินทราทิตย์จึงน่าจะมาจากเมืองคนตีหรือบ้านโคกแห่งนี้

เมืองคนตีเป็นเมืองใหญ่มาก่อนเมืองใดๆ ในลุ่มน้ำปิง ดังจารึกหลักที่ ๑ ที่กล่าวถึงอาณาจักรสุโขทัยว่า ทิศใต้ได้เมืองคนตีดังความว่า

สุโขทัยมีเมืองกว้างช้างหลาย ปราบเบื่องตะวันออก รอดสระหลวง สองแคว ลุมบาจาย สคา แท้ฝั่งของเถิงเวียงจันท์ เวียงคำเป็นที่แล้ว เบื่องห้วนอน รอดคนตี พระบาง แพรก สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ฝั่งมหาสมุทรเป็นที่แล้ว...

ในจารึกหลักที่ ๓ กล่าวถึงเมืองคนตี ตั้งตนเป็นใหญ่ประกาศอิสรภาพ ตอนที่พญาลิไทเสด็จมาเมืองกำแพงเพชร ในปี พ.ศ.๑๙๐๐ ประกาศตนเป็นเอกราชมีเจ้าผู้ครองนครของตน ความว่า

หาเป็นขุนหนึ่ง เมืองคนตีพระบาง หาเป็นขุนหนึ่ง เมืองเชียงทอง หาเป็นขุนหนึ่ง เมืองบางพาน หาเป็นขุนหนึ่ง จากนั้นเมืองคนตีแทบจะหายไปจากประวัติศาสตร์

จากการสำรวจครั้งสุดท้ายปี ๒๕๔๙ เมืองคนตีที่มีที่ตั้งบริเวณวัดกาทิ้ง น่าใช้จำลองกาทิ้งเป็นคูเมือง

ป้องกัน อาจใช้ไม้เป็นระแนงคั่น แทนแนวกำแพงเมืองหรือมีแนวกำแพงเมืองแต่ร้างไปนาน จึงทำให้กำแพงเมืองซึ่งเป็นกำแพงดินสลายตัวไปตามสภาพ สภาพวัดกาทิ้งอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ ถูกรุกที่ไม่เห็นความสำคัญที่เป็นโบราณสถานที่มีอายุนานนับพันปี น่าเสียดายยิ่ง...

นอกจากวัดกาทิ้งแล้วยังมีวัดปราสาทที่เก่าแก่ใกล้เคียงกัน น่าจะมีอายุราวสมัยทวารวดี จากการวิเคราะห์สภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุ พบซากโบราณสถาน โบราณวัตถุจำนวนมาก ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๐ มีเจดีย์ทรงปราสาทที่เรียกกันว่า วัดปราสาท ทำให้วัดนี้น่าสนใจยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พิพิธภัณฑวัตถุที่งดงามและมีโบราณวัตถุที่ยิ่งใหญ่ มาก โดยเฉพาะพระปางลีลาที่งดงามที่สุดเท่าที่เคยเห็นมา

เมื่อรัชกาลที่ ๕ เสด็จผ่านวัดปราสาทว่า วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๔๙ ออกเวลา ๒ โมงเช้า ๔ โมงขึ้นเรือเหลือง จนถึงบ้านโคก ซึ่งเดากันว่าเป็นเมืองเทพนคร แต่ไม่มีหลักฐานอันใด บ้านเรือนดี มีวัดใหญ่ เสาหงส์มากเกินปกติ

เมืองคนตีจึงเป็นเมืองที่เก่าแก่เสมอด้วย นครไตรตรังษ์ เมืองเทพนคร เมืองคลองเมือง อายุกว่าพันปี จึงเป็นเมืองที่น่าศึกษายิ่ง ๓ วันที่ศึกษาอยู่ที่เมืองคนตีทำให้เห็นภาพเมืองคนตีชัดเจนกว่าที่เคยเห็นมา

สันติ อภัยราช

ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

ตำบำนก้าอดใจ

หมู่บ้านท่าไม้ ปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น ๔ หมู่บ้าน ตั้งอยู่ตำบลท่าไม้ อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ห่างจากศูนย์ราชการ ๓๕ กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับหมู่ที่ ๕ บ้านนาวังไม้แดง ต.ท่าไม้

ทิศใต้ ติดต่อกับ ต.หนองปลิง และ ต.ลานดอกไม้ อ.เมืองกำแพงเพชร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับหมู่ที่ ๑๔ บ้านหนองมะคึก ต.ท่าไม้

ทิศตะวันตก ติดต่อกับหมู่ที่ ๘ บ้านเก่า ต.ท่าไม้ และ ต.วังควง

สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองแม่ระกาไหลผ่าน เหมาะสำหรับการเกษตร เป็นที่ตั้งของตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้ มีสถานีนามัย โรงเรียน และวัดอินทาราม มีแหล่งน้ำขนาดย่อม ซึ่งเดิมเป็นหนองน้ำธรรมชาติ คือ หนองจระเข้ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัย และทำไร่ ทำนา

ประชากรในหมู่บ้านท่าไม้ ใช้ยานพาหนะต่างๆ ได้แก่ จักรยาน จักรยานยนต์ รถยนต์ และรถโดยสารรับจ้าง ส่วนใหญ่จะใช้ยานพาหนะส่วนตัว เพราะประชากรค่อนข้างจะร่ำรวย และมีรายได้ดี

สภาพภูมิอากาศ แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน

ด้านอาชีพและรายได้ของประชากรชาวท่าไม้ อาชีพส่วนใหญ่ ชาวท่าไม้ประกอบอาชีพการเกษตร ทำไร่ ทำนา ตามฤดูกาล โดยอาศัยธรรมชาติ ปีใดฝนตกตามฤดูกาลดีก็มีรายได้สูง ปีใดน้ำฝนน้อย รายได้ก็จะลดลงบ้างบางส่วน

แต่ในปัจจุบันประชากรวัยแรงงานจะเดินทางเข้าสู่กรุงเทพฯ เขตปริมณฑล แลชานเมือง เพื่อขายแรงงาน ซึ่งมีรายได้ดีกว่า ซึ่งกำลังได้รับความนิยมจากคนรุ่นใหม่ จำนวนมากกว่า ๘๐% ประชากรบางส่วนมีอาชีพค้าขาย และหารายได้เสริม จากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติบริเวณใกล้เคียง อาทิ เช่น ตัดไม้ เฝ้าถ่าน ตีผึ้ง จักสาน หาของป่าขาย เช่น

กล้วยไม้ หน่อไม้ ไม้ไผ่ สัตว์ป่า ชนิดต่างๆ เห็ดต่างๆ ตามฤดูกาล โดยเฉพาะเห็ดโคน อันเป็นที่ลือชื่อของชาวท่าไม้ เพราะมีรสชาติที่หวานกลมกล่อม ชวนกินเป็นอย่างยิ่งจนเป็นที่เลื่องลือระบือไปไกลทั่ว ดั่งคำขวัญของอำเภอรามกระต่ายที่กล่าวว่า "เอกลักษณ์ภาษาถิ่น หินอ่อนเมืองพาน ตำบำนก้ากระต่ายทอง เห็ดโคนครองรสดี"

สภาพทางด้านวัฒนธรรมประเพณี

ชาวบ้านท่าไม้ส่วนใหญ่เป็นคนพื้นบ้านเดิม มีบางส่วนเดินทางมาจากเมืองระแหง เพื่อทำมาหากิน และจากจังหวัดใกล้เคียงบ้างเป็นบางส่วน เช่น สุโขทัย วัฒนธรรมประเพณีของชาวท่าไม้จึงมีลักษณะคล้ายๆ กับจังหวัดใกล้เคียง เช่น

- ประเพณีสงกรานต์
  - ประเพณีลอยกระทง
  - ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว ดำนา
  - ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา
  - ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา
  - ประเพณีแต่งงาน และขึ้นบ้านใหม่
  - ประเพณีเทศน์มหาชาติ
- (ซึ่งยังคงอนุรักษ์ไว้ได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด)

ด้านภาษา

ชาวท่าไม้ส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาชาวพวนกระต่าย และภาษาพ่อขุนของชาวกรุงสุโขทัย แต่ในปัจจุบันประชากรได้เดินทางไปทำงานต่างจังหวัด ได้นำภาษากลางมาใช้ ตลอดจนการใช้ภาษากลางทางด้านการศึกษา เป็นเหตุให้ภาษาถิ่นดั้งเดิมเริ่มแปรเปลี่ยนไป

ตำนาน คือ เรื่องเล่าที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลาแสนนาน และได้เล่าสืบทอดกันต่อมาเรื่อย ๆ หลายชั่วคน ตำนานหรือเรื่องเล่าของแต่ละท้องถิ่นจะมีไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ และลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิง ดังเช่น

ตำนานถ้ำอืดใจของชาวท่าไม้ ที่จะได้นำเสนอในครั้งนี้ "ถ้ำอืดใจ" จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับการบอกเล่าสืบทอดกันมา พอจะจับใจความได้ว่า เป็นถ้ำที่เกิดขึ้นมานานคู่กับบ้านท่าไม้ มีบางท่านเรียกว่า "ถ้ำอุ้นใจ" ซึ่งไม่ทราบว่าจะเชื่อใคร สันนิษฐานว่าภาษาพูดคงจะเพี้ยนไป เดิมมีความเชื่อกันว่าเป็นประตูเข้าสู่เมืองลับแล ซึ่งเป็นที่อยู่ของคนธรรพ์ จากคำเล่าขานบอกต่อกันมาว่า ครึ่งโบราณเมื่อถึงวันขึ้นหรือแรม ๑๕ ค่ำ จะได้ยินเสียงพิณพาท ม้อง กลอง ดังกระหึ่มมาจากถ้ำนี้ และจะมีผู้นำด้วยขามมาวางไว้หน้าถ้ำ เวลามึงานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ ของหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันไม่มีหลงเหลือไว้ให้เห็นแล้ว จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาเป็นเหตุให้มนุษย์ที่มีกิเลสหนา และมีความโลภ ในยุคปัจจุบันขาดสมบัติที่คาดคิดว่าน่าจะมีตามคำบอกเล่า จนทำให้สภาพของถ้ำชำรุดเสียหายไปจากเดิมดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

จากการไปตรวจสอบสถานที่บริเวณถ้ำดังกล่าว พบว่า ตั้งอยู่บริเวณที่สูง พอจะสันนิษฐานได้ว่า น่าจะเกิดจากทางน้ำ-ฝนที่ไหลลงดินมาเป็นเวลานาน จึงเกิดการเซาะพัดพาดินไปผุด

ในบริเวณใกล้เคียง เกิดเป็นโพรงใต้ดินขึ้น เพราะสภาพพื้นที่บริเวณที่เห็นนั้นเป็นหินดาด หรือหินศิลาแลง และยังปรากฏร่องรอยที่น้ำพัดพาหินไปผุดในที่ต่ำกว่า พอถึงฤดูแล้งจึงเกิดโพรงขนาดใหญ่ขึ้น ด้วยภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของคนโบราณ จึงจินตนาการบอกเล่าให้บุตรหลานฟังสืบทอดกันมา จนกลายเป็น "ตำนาน" ในปัจจุบัน ซึ่งไม่สามารถจะสืบหาที่มาอันแน่ชัดได้

จากการที่ผู้เขียนได้พบปะพูดคุยกับชาวท่าไม้มาเป็นเวลานาน ทำให้ทราบว่าบรรพบุรุษของชาวท่าไม้ได้สร้างตำนานและความเชื่อสืบทอดกันไว้มากมายหลายเรื่อง สืบทอดตกมาถึงบรรพชนรุ่นหลัง ซึ่งในแต่ละเรื่องได้แอบแฝงภูมิปัญญา และอ้างอิงศักดิ์สิทธิ์ แต่กาลก่อนในยุคหนึ่งให้ชนรุ่นหลังเกิดความเชื่อและศรัทธา แต่แฝงไว้ด้วยปริศนาสอนให้คนได้รักษาสภาพแวดล้อมของธรรมชาติไว้ ดังเช่น เรื่องตาหินกอง ที่ผู้เขียนได้นำเสนอในครั้งนี้ ชาวท่าไม้เชื่อว่า ผู้ที่เดินทางกลับจากป่า จากไร่ นา เขาจะถือก้อนหินขนาดต่าง ๆ มาวางรวมกองไว้ เพราะเชื่อว่าจะทำให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ด้วยเหตุที่ว่าได้ฝากโรคภัยไข้เจ็บไว้กับตาหินกอง มีเรื่องเล่าว่ามีคนรุ่นใหม่ไม่เชื่อเรื่องนี้ และได้ใช้ความมั่งง่าย ขนหินกองนี้ไปใช้ แต่เขาต้องเจ็บปางตาย ต้องขนกลับมาคืนได้เป็นบางส่วน เรื่องนี้ท่านจะเชื่อหรือไม่ อ่านแล้วก็คิดเอาเอง มีคนเคยพูดกันว่า ถ้าไม่เชื่อก็อย่าลบหลู่ รู้ไหม..หลาน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านที่บอกเล่าความเป็นมาแต่ภูมิหลังให้ทราบ ตลอดจนพวนป่าผู้นำทางไปดูสถานที่ ผู้เขียนคิดว่าบทความนี้น่าเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านและชนรุ่นหลังได้บ้างพอสมควร และขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

โดย... ส.บุปผาชน

เกร็ดสาระเพื่อวัฒนธรรมไทย

บุคลิกที่ดี สะท้อนเสน่ห์ในตัวคุณ

บุคลิกที่ดี เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ชาวไทยควรรู้จักและมีการพัฒนาให้ดีขึ้น การมีบุคลิกภาพที่ดีถือเป็นเสน่ห์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง

สิ่งสำคัญที่ทำให้คนดูเด่นมีเสน่ห์คือ ความมั่นใจ ซึ่งจะแสดงออกทั้งทางความคิด คำพูดและการกระทำ ซึ่งหมายถึงการสะท้อนออกซึ่งบุคลิกของตัวเอง และหากรู้จักเติมเสน่ห์ให้ตัวเองด้วยการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง รวมถึงสุขภาพพละและหนังศีรษะก็จะช่วยเสริมบุคลิกให้ดีขึ้นไปด้วย ถือเป็นประตูแรกที่จะสร้างมิตรไมตรีและมนุษยสัมพันธ์ หรืออาจไปถึงการสร้างครอบครัวมีคู่ชีวิตเลยก็เป็นได้

บุคลิกที่ดีมีได้อย่างไร...?

บุคลิกภาพที่ดีเริ่มจาก ๕ ส

เสื้อผ้า เสื้อผ้าที่ดีดูดีไม่จำเป็นต้องแพง หรือตามแฟชั่น แต่เป็นการแต่งกายให้เหมาะกับโอกาสต่างๆ เช่น การไปร่วมประชุม หรือพบผู้ใหญ่ ควรแต่งกายสุภาพ ดูภูมิฐาน การไปงานบุญหรืองานไปวัดควรแต่งกายเรียบร้อย ไปงานสังสรรค์ก็แต่งแบบสบายๆ ฯลฯ

สะอาด รู้จักดูแลร่างกายตั้งแต่ ศีรษะจรดเท้า ให้สะอาดไร้กลิ่นตัว ไร้รังแค

สง่า ความสง่างามอยู่ที่ท่าทางการเดิน ทั้งชายและหญิงเวลาเดินควรเดินอกผายไหล่ผึ่ง สายตามองไปข้างหน้าเดินให้มีจังหวะ ไม่เร็วหรือช้าเกินไป

สวัสดี การสวัสดีในยามแรกพบทำให้โดยการยิ้มหรือส่งสายตาที่เป็นมิตร หากมีโอกาสได้คุยกันก็เริ่มด้วยสวัสดีครับ (ค่ะ) และแนะนำตัวให้รู้จักอย่าลืมใส่ความรู้สึกที่ดีในทุกคำพูด เพราะอีกฝ่ายจะรับรู้ได้จากกิริยาท่าทาง

สื่อสาร พูดจาให้เกียรติอีกฝ่าย ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล มีจังหวะขึ้นลง ไม่พูดเหมือนบ่น หรือเสียงเดียวตลอด ทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่แทรกถามขณะอีกฝ่ายกำลังพูด เหนือผู้ที่สนทนาก็ทะเลาะแค้นให้เราเต็มๆ แล้ว

กลุ่มอำนวยการ

สนง.สวจ.กพ.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร จัดระเบียบผู้ประกอบการกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์

หลังจากกระทรวงวัฒนธรรม
รับโอนภารกิจงานตามพระราชบัญญัติ
ควบคุมกิจการเทป และวัสดุโทรทัศน์
พ.ศ. ๒๕๓๐ และพระราชบัญญัติ
ภาพยนตร์ พ.ศ. ๒๕๓๓ จากสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ ขณะนี้การรับโอน

ภารกิจเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
ทุกจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานดังกล่าว เหตุผล
ที่มีการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ปัจจุบันได้มีการบริการ
ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายเทปและวัสดุโทรทัศน์ มีการ
จัดฉายหรือให้บริการเกี่ยวกับเทปหรือ วัสดุโทรทัศน์แพร่หลาย
ทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด ซึ่งเทปและวัสดุ
โทรทัศน์เหล่านั้นไม่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ของ
รัฐ เพราะไม่ใช่ภาพยนตร์ตามความหมายของพระราชบัญญัติ

ภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๕๓๓ การที่ไม่มียกยัญญูติของ
กฎหมายควบคุมกิจการ
ดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิด
ผลเสียหายแก่เด็กและ
เยาวชน ศีลธรรมอันดี
ของประชาชนทั้งยังอาจ
กระทบกระเทือนถึงความ

มั่นคงของรัฐ ดังนั้นจำเป็นต้องมี
กฎหมายควบคุมการดำเนินกิจการเทป
และวัสดุโทรทัศน์ หลังจากรับโอน
ภารกิจ ทางสำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดกำแพงเพชร โดยการนำของ
ท่านอัครา อ่อนจันทร์ ผู้อำนวยการ
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

กำแพงเพชร ท่านต้องการที่จะให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตาม
เงื่อนไขของจังหวัด และพร.บ.ฯ เทป อย่างจริงจัง มิให้เป็น
แหล่งมั่วสุม และแหล่งผลิตสื่อลามกอนาจาร โดยเชิญผู้ประกอบการ
ร้านคาราโอเกะ ร้านวิดีโอเกมส์ ร้านอินเทอร์เน็ต และ
ร้านจำหน่าย,แลกเปลี่ยน,เช่า เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ เข้ารับการ

อบรมเกี่ยวกับ กฎหมาย พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้อง ครั้งแรกกลัวว่า
อาจจะไม่มีผู้สนใจเข้าสมัครเท่าที่ควร เพราะผู้เข้ารับการอบรม
จะต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ ๓๐๐ บาท เหตุผลเนื่องจาก
หน่วยงานไม่มีงบประมาณใด ๆ แต่ต้องการให้ผู้ประกอบการ
ได้ความรู้ และได้รับความสะดวกสบายอย่างเต็มที่ โดยได้จัด
ที่โรงแรมเพชร โรงแรมอันดับหนึ่งของเมืองกำแพง เมื่อวันที่
๒ มี.ค. ๒๕๔๙ มีทั้งคู่มือการปฏิบัติ อาหาร และเกียรติบัตร
มอบให้ และยังได้รับความรู้จากวิทยากร เกี่ยวกับกฎหมาย

สถานการณ์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน แนวทาง
ปฏิบัติร่วมกันกับทางส่วนราชการ ผลปรากฏว่าได้รับ
ความสนใจจากผู้ประกอบการเข้าสมัครเป็นจำนวน
มากสนใจรับฟังจนปิดการอบรม ซึ่งในการอบรม

ครั้งนี้ได้กำชับผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมาย และเงื่อนไข
ของทางจังหวัด อย่างเข้มงวด เพราะต่อไปการให้อนุญาต
และการตรวจจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายอย่างแท้จริง

พระพุทธรูปลีลา

เมื่อพูดถึงพระพุทธรูปลีลา ปางประธานของ ขนบธรรมนิกายสุทนต์ ๑.๕๐ ซม.
มีพุทธลักษณะที่งดงามมาก เรียกว่าสวยที่สุดในประเทศไทย เป็นพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย
ประดิษฐานที่วัดป่าสาธิตมาช้านาน ที่ไม่เคยถูกโจรกรรมไป ด้วยเหตุนี้มีการขุดพระพุทธรูปลีลา
ที่พบที่วัดป่าสาธิตมาประดิษฐานที่วัดป่าสาธิตใหม่...